

«Το χάραμα επήρα του Ήλιου το δρόμο» - Θεατρικό για την 25η Μαρτίου

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α (κεντρικό μικρόφωνο): 29 Μαΐου 1453. Κωνσταντινούπολη. Ξημερώνει η πιο δύσκολη μέρα για την Πόλη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β (δεξί μικρόφωνο): Εδώ και εβδομάδες βρίσκεται πολιορκημένη. Τα τείχη έχουν χτυπηθεί ξανά και ξανά. Οι δρόμοι είναι γεμάτοι αγωνία, φήμες, προσευχές.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ (αριστερό μικρόφωνο): Μέσα στην Πόλη δεν υπάρχουν μόνο στρατιώτες. Υπάρχουν οικογένειες, παιδιά, γέροι. Άνθρωποι που δεν ξέρουν αν θα δουν άλλη αυγή.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Στα τείχη, ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, πολεμά δίπλα στους υπερασπιστές της Πόλης.

ΣΚΕΤΣ 1: Η άλωση της Πόλης (3 αγόρια)

(Οι αφηγητές πηγαίνουν στην άκρη. Μπαίνουν στη σκηνή ένας στρατιώτης, ο Μανούηλ, και ο Παλαιολόγος. Στέκονται στα τείχη και συζητούν)

ΜΑΝΟΥΗΛ: *(κοιτά έξω από το τείχος)* Πλησιάζουν πάλι... Δεν σταμάτησαν όλη τη νύχτα. Τα κανόνια τους έχουν ανοίξει ρήγμα. Εκεί... στα αριστερά.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ *(σκεπτικός):* Το τείχος άντεξε περισσότερο απ' ό,τι νομίζαμε

ΜΑΝΟΥΗΛ: Κι εμείς!

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ: Κι εμείς... κρατάμε όσο μπορούμε.

(Μπαίνει άλλος ένας στρατιώτης, ο Ανδρόνικος)

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ: *(με αγωνία. Φωνάζει)* Μπαίνουν από την Κερκόπορτα! Είναι μέσα στην Πόλη! Οι Γενουάτες τραβήχτηκαν πίσω. Δεν αντέχουν. *(Παύση)*

Αυτοκράτορα... οι υπόλοιποι τρέχουν προς το λιμάνι. Υπάρχει δρόμος! Έλα να φύγουμε!

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ: Και να πάω πού, Ανδρόνικε; Να λέω ότι ήμουν αυτοκράτορας... και άφησα την Πόλη;

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ: Δεν το εννοώ έτσι...

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ: Το ξέρω. *(ήρεμα)* Στην Κερκόπορτα, στην Κερκόπορτα! Πηγαίντε στην Κερκόπορτα!

(Φεύγουν οι στρατιώτες. Ο αυτοκράτορας μένει μόνος του. Προχωρά προς το κεντρικό μικρόφωνο. Ακούγονται ήχοι μάχης)

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ: *(Σηκώνει το σπαθί ψηλά)* Μα δεν υπάρχει ένας χριστιανός να μου πάρει το κεφάλι;

(Κατεβάζει το σπαθί και αποχωρεί από τη σκηνή)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Και έτσι, μέσα στο χάος, χάθηκε ο τελευταίος αυτοκράτορας.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Δεν έμεινε θρόνος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Δεν έμεινε κράτος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η Πόλις εάλω.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ακολουθούν εκατόν πενήντα σκοτεινά χρόνια. Εξισλαμισμοί. Παιδομάζωμα. Βαριά φορολογία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Οι χριστιανοί γίνονται υπήκοοι μιας αυτοκρατορίας. Χωρίς δικαιώματα. Χωρίς ελευθερία. Χωρίς φωνή.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Κι όμως... μέσα σε αυτά τα χρόνια δεν σβήνει η ελπίδα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Κάποιοι τολμούν να σηκώσουν κεφάλι. Να αντισταθούν. Να ονειρευτούν την ελευθερία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: 1611. Στην Ήπειρο, στην Παραμυθιά ζει ένας μοναχός, ένας λόγιος. Είναι ανήσυχο πνεύμα. Συνειδητοποιεί πως υπόδουλος στους Οθωμανούς ζεις ένας λαός με δική του γλώσσα, δική του πίστη, δική του ιστορία. Οι Έλληνες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Το όνομά του: Διονύσιος. Οι σύγχρονοί του τον λένε Φιλόσοφο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το 1611 ο Διονύσιος ξεσηκώνει τον λαό. Είναι λίγοι, άοπλοι, από όλη την Ήπειρο. Μπαίνουν στα Γιάννενα. Οι Τούρκοι φοβισμένοι κλείνονται στο Κάστρο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Όμως, οι επαναστάτες είναι λίγοι και τα όπλα τους πρωτόγονα. Όταν οι Τούρκοι οργανώνονται και αντεπιτίθενται, δεν αντέχουν. Ο Διονύσιος κυνηγημένος κρύβεται στο κάστρο της πόλης μας. Δίπλα στη λίμνη.

(Οι αφηγητές κάνουν στην άκρη. Μπαίνουν ο Διονύσιος και ένας σύντροφός του, ο Λάμπρος. Κρύβονται. Κρυώνουν. Φαίνονται φοβισμένοι)

ΣΚΕΤΣ 2: Ο Διονύσιος Φιλόσοφος (2 αγόρια)

ΛΑΜΠΡΟΣ: Δέσποτα... ψάχνουν παντού. Κατεβαίνουν προς τη λίμνη. Οι δικοί μας σκόρπισαν. Άλλοι στα βουνά... άλλοι πιάστηκαν. Τα Γιάννενα χάθηκαν. Ο πασάς ξαναπήρε την πόλη. Κι όμως... μπήκαμε μέσα. Τους αιφνιδιάσαμε. Φωνάξαμε στους δρόμους: «Χαράτζι χαρατζόπουλον!» Δεν αντέχαμε άλλους φόρους.

(Παύση. Γυρίζει προς τον Διονύσιο)

ΛΑΜΠΡΟΣ: Περιμέναμε βοήθεια... Δεν ήρθε κανείς.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ: Δεν σηκώσαμε κεφάλι για τη βοήθεια των ξένων. Για τη δική μας ελευθερία το κάναμε.

ΛΑΜΠΡΟΣ: Έρχονται...

ΛΑΜΠΡΟΣ: Δέσποτα... μετανιώνεις;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ: Όχι. Κάποιος έπρεπε να ξεκινήσει.

ΛΑΜΠΡΟΣ: Τι κάνουμε τώρα; Κρύψου, δέσποτα.

(Ο Διονύσιος σηκώνεται με δυσκολία. Πηγαίνει στο κεντρικό μικρόφωνο. Μιλά σταθερά)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ: (ήρεμα) Εμείς θα χαθούμε. Ο σπόρος, όμως, που ρίξαμε σύντομα θα ανθίσει.

(Ο Λάμπρος βγαίνει από τη σκηνή. Ακολουθεί ο Διονύσιος)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η εξέγερση πνίγηκε στο αίμα. Ο Διονύσιος συνελήφθη και θανατώθηκε με φρικτό τρόπο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Στα Γιάννενα και σε όλη την Ήπειρο ακολούθησαν αντίποινα. Χωριά ερημώθηκαν. Εκκλησίες καταστράφηκαν. Οι χριστιανοί εκδιώκονται από το Κάστρο. Θα επιστρέψουν μόνο όταν τα Γιάννενα θα απελευθερωθούν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ο φόβος απλώθηκε ξανά. Μα η επιθυμία για ελευθερία δεν χάθηκε.

(Παύση)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Τα χρόνια περνούν. Οι Έλληνες ζουν σκλαβωμένοι... αλλά η μνήμη και η γλώσσα κρατούνται ζωντανές.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Σε πόλεις και χωριά, σε σχολεία και μοναστήρια, γεννιούνται νέες ιδέες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ιδέες για ελευθερία. Για ισότητα. Για έναν κόσμο χωρίς τυράννους.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Στα τέλη του 18ου αιώνα, ένας άνθρωπος θα δώσει φωνή σε αυτές τις ιδέες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ένας επαναστάτης. Ένας οραματιστής.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Το όνομά του: Ρήγας Βελεστινλής. Ο Ρήγας Φεραίος.

(Οι αφηγητές τοποθετούν στο κέντρο της σκηνής ένα τραπέζι. Πάνω του ακουμπούν χαρτιά-προκηρύξεις. Μπαίνει ο Ρήγας. Κρατά χαρτιά – τον Θούριο και χάρτες)

ΣΚΕΤΣ 3: Ρήγας Φεραίος (2 αγόρια)

ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ: *(Μπαίνει λαχανιασμένος, κοιτάζοντας πίσω του)* Ρήγα! Πρέπει να φύγουμε τώρα! Οι Αυστριακοί πράκτορες είναι παντού. Έμαθαν για τα φυλλάδια που τυπώσαμε, έμαθαν για την "Επαναστατική Προκήρυξη".

ΡΗΓΑΣ: *(Συνεχίζει να μαζεύει χαρτιά με ηρεμία)* Το ήξερα πως αυτή η μέρα θα ερχόταν, φίλε μου. Όποιος σπέρνει αλήθειες, θερίζει κινδύνους. Μα οι ιδέες δεν φυλακίζονται, ούτε καίγονται όπως το χαρτί.

ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ: Μα δεν καταλαβαίνεις; Αν μας πιάσουν εδώ, στην ξένη γη, θα μας παραδώσουν αλυσοδεμένους στους Τούρκους. Ξέρεις τι μας περιμένει στο Βελιγράδι... ο θάνατος!

ΡΗΓΑΣ: *(Τον κοιτάζει στα μάτια)* Και τι είναι ο θάνατος μπροστά στην αιώνια σκλαβιά; Κάποιος έπρεπε να κάνει την αρχή. Κάποιος έπρεπε να ρίξει τη σπίθα για να ξυπνήσει το Γένος από τον λήθαργο τετρακοσίων χρόνων.

ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ: Φοβάμαι, Ρήγα... Φοβάμαι πως αν χαθούμε εμείς τώρα, θα χαθεί μαζί μας και η ελπίδα. Ποιος θα συνεχίσει το έργο σου; Ποιος θα διαβάσει τα τραγούδια σου αν εμείς δεν είμαστε εκεί να τα μοιράσουμε;

ΡΗΓΑΣ: *(Ακουμπά το χέρι στον ώμο του)* Μη φοβάσαι. Ο σπόρος έπεσε στο χώμα. Ακόμα κι αν εμείς πεθάνουμε, άλλοι θα βρεθούν να πάρουν τη σημαία. Η λευτεριά δεν θέλει μόνο μελάνι, θέλει και αίμα για να ριζώσει.

(Ο Ρήγας ανεβαίνει στο κέντρο της σκηνής. Σηκώνει ψηλά τον "Θούριο")

ΡΗΓΑΣ: Ακούστε το καλά! Γιατί αυτός ο λόγος θα μείνει στην ιστορία: «Ως πότε παλικάρια, θα ζούμε στα στενά, μονάχοι στα λιοντάρια, σταις ράχαις στα βουνά;... Καλύτερα μίας ώρας ελεύθερη ζωή, παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή!»

ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ: Έχεις δίκιο. Ας μας πιάσουν. Ας μας βασανίσουν. Κανείς όμως δεν θα μπορέσει να σβήσει τις λέξεις που γράψαμε.

ΡΗΓΑΣ: *(Πιο δυνατά, με πάθος)* Ακριβώς! Δεν ξεχνιέται ποτέ όποιος θυσιάζεται για την πατρίδα. Το όνομά μας θα γίνει τραγούδι στα χείλη των σκλαβωμένων αδελφών μας!

(Βγαίνοντας από τη σκηνή παίρνουν μαζί τους τα χαρτιά και τις προκηρύξεις)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΘΟΥΡΙΟΣ

(Οι αφηγητές ανεβαίνουν στα μικρόφωνα. Μεταφέρουν το τραπέζι στο πίσω μέρος της σκηνής)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Ο Ρήγας έπεσε. Μα οι ιδέες του δεν πέθαναν. Πέρασαν από στόμα σε στόμα, από καρδιά σε καρδιά. Και έγιναν όρκος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Μέσα στα σκοτεινά χρόνια της σκλαβιάς, υπήρχαν τόποι που δεν προσκύνησαν ποτέ. Ψηλά στα βουνά της Ηπείρου, ένα μικρό χωριό, το Σούλι, έγινε το σύμβολο της ανυπότακτης ελληνικής ψυχής.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Οι Σουλιώτες πολεμούν ασταμάτητα τον Αλή Πασά. Όμως τον Δεκέμβριο του 1803, το Σούλι πέφτει. Οι Σουλιώτες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο τους.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Μια ομάδα γυναικών με τα παιδιά τους εγκλωβίζεται στο βουνό του Ζαλόγγου. Από κάτω, οι Τούρκοι πλησιάζουν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Μπροστά τους, ένας απότομος γκρεμός. Πίσω τους, η σκλαβιά. Η απόφαση που θα πάρουν, θα μείνει στην ιστορία.

(Οι αφηγητές κάνουν στην άκρη. Ανεβαίνουν στη σκηνή όλα τα κορίτσια. Τέσσερα από τα κορίτσια έχουν διάλογο παρακάτω: η Κίτσαίνα, η Μαριγώ, η Μόρφω και η Λένω)

ΣΚΕΤΣ 4: Ο Χορός του Ζαλόγγου (1803) (5 κορίτσια)

ΚΙΤΣΑΙΝΑ: Φτάσαμε στην άκρη... Ο δρόμος τελειώνει εδώ. Από κάτω είναι μόνο γκρεμός.

ΜΑΡΙΓΩ: Τους ακούτε; Οι Τούρκοι ζυγώνουν. Σε λίγο θα είναι εδώ.

ΜΟΡΦΩ: Δεν θα μας πιάσουν! Ξέρετε καλά τι μας περιμένει. Εμάς θα μας κάνουν σκλάβες στα χαρέμια τους, και τα αγόρια μας θα τα κάνουν γενίτσαρους.

ΛΕΝΩ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Έχει δίκιο η Μόρφω. Εγώ τα χέρια μου δεν τους τα δίνω να τα δέσουν. Καλύτερα να πέσω στο κενό και να πεθάνω ελεύθερη, παρά να ζήσω σκλάβα τους.

ΚΙΤΣΑΙΝΑ: (Κοιτάζει το μωρό της) Και τα παιδιά μας; Τι φταίνει τα αθώα; Πώς να πάρω το σπλάγχο μου μαζί μου;

ΔΕΣΠΩ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Κίτσαίνα, είναι προτιμότερο να τα πάρουν οι άπιστοι; Μαζί μας θα τα πάρουμε, για να μείνουν για πάντα ελεύθερα.

ΜΑΡΙΓΩ: Αφού το αποφασίσαμε, ας το κάνουμε όπως πρέπει. Όχι με κλάματα. Με περηφάνια. Θα πιαστούμε χέρι χέρι.

ΜΟΡΦΩ: Θα στήσουμε χορό. Θα τραγουδήσουμε, να αντιλαλήσουν τα βουνά. Και μία-μία θα πέφτει στο κενό. Με το κεφάλι ψηλά!

ΛΕΝΩ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Πιάστε τον χορό, αδερφές μου. Για το Σούλι. Για την ελευθερία!

ΔΕΣΠΩ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Ας ακούσουν τον χορό μας κι ας τρέμουν. Έχε γεια, καημένε κόσμε!

(Πιάνονται χέρι-χέρι. Αφήνουν μία-μία το χέρι της άλλης και βγαίνουν από τη σκηνή)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Μετά και τη θυσία των Σουλιωτισσών ο ελληνισμός “βράζει”. Κάτι μεγάλο ετοιμάζεται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Το 1814. Μακριά από την Ελλάδα. Στην Οδησό της Ρωσίας. Τρεις Έλληνες έμποροι συναντιούνται κρυφά. Ονειρεύονται εκεί που άλλοι φοβούνται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Νικόλαος Σκουφάς. Αθανάσιος Τσακάλωφ. Εμμανουήλ Ξάνθος. Δεν έχουν στρατό. Δεν έχουν κράτος. Δεν έχουν δύναμη. Έχουν όμως κάτι πιο επικίνδυνο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ένα σχέδιο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ιδρύουν τη Φιλική Εταιρεία. Μια μυστική οργάνωση. Με έναν σκοπό: να ετοιμάσει την Επανάσταση.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Όποιος μπαίνει... ορκίζεται σιωπή. Ορκίζεται πίστη. Ορκίζεται πως, αν χρειαστεί, θα πεθάνει για την ελευθερία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Τα νέα ταξιδεύουν κρυφά. Σε καράβια. Σε γράμματα. Σε ψιθύρους. Από τη Σμύρνη... στην Πόλη... στην Πελοπόννησο... στα νησιά.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Έμποροι. Δάσκαλοι. Κληρικοί. Αγωνιστές. Μπαίνουν ένας ένας. Κανείς δεν μιλά. Κανείς δεν προδίδει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Και τότε... οι Φιλικοί αναζητούν αρχηγό. Κάποιον που θα τολμήσει να σηκώσει πρώτος τη σημαία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Τα βλέμματα στρέφονται σε έναν νέο αξιωματικό. Γενναίο. Μορφωμένο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Αλέξανδρος Υψηλάντης.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Όταν του προτείνουν την ηγεσία, ξέρει πως ίσως βαδίζει προς τον θάνατο. Κι όμως...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Δέχεται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Η απόφαση έχει παρθεί. Το σχέδιο είναι έτοιμο. Η Επανάσταση δεν θα αργήσει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Και τώρα...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: ήρθε η ώρα...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: να δοθεί ο όρκος.

(Οι αφηγητές κάνουν στην άκρη. 4 μαθητές -οι 3 Φιλικόι, ένα νέο μέλος- μπαίνουν σιωπηλά και στέκονται γύρω από το τραπέζι. Στο τραπέζι τοποθετούν ένα Ευαγγέλιο)

ΣΚΕΤΣ 5: Η Φιλική Εταιρεία (5 αγόρια)

ΣΚΟΥΦΑΣ: Η ώρα πλησιάζει, αδέρφια. Τα χρόνια της αναμονής τελειώνουν. Η πατρίδα δεν αντέχει άλλο να περιμένει. Το μήνυμα έχει σταλεί σε κάθε γωνιά, από τον Μοριά ως τη Μολδοβλαχία.

ΞΑΝΘΟΣ: *(Στρέφεται στον Νέο Φιλικό)* Πριν όμως προχωρήσουμε στη μύηση, πρέπει να το ξέρεις καλά: Αυτό το δωμάτιο δεν έχει επιστροφή. Όποιος μπαίνει στη Φιλική Εταιρεία, παύει να ανήκει στον εαυτό του. Ανήκει μόνο στον Αγώνα.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ: Αν μας ανακαλύψουν οι κατάσκοποι του Σουλτάνου, η τιμωρία είναι μία: θάνατος. Και για εμάς, και για τις οικογένειές μας. Είσαι έτοιμος να απαρνηθείς τα πάντα; Το όνομά σου, την περιουσία σου, την ίδια σου τη ζωή;

(Μικρή παύση – Ο Νέος Φιλικός κοιτάζει τους τρεις άντρες)

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: Τόσα χρόνια σκλαβιάς... είδαμε τα σπίτια μας να καίγονται και τους δικούς μας να υποφέρουν. Τι άλλο να φοβηθώ; Προτιμώ να πεθάνω πολεμώντας παρά να γεράσω σκυφτός. Καλύτερα μια στιγμή ελεύθερος, παρά μια ζωή σκλάβος κάτω από τον ζυγό.

ΞΑΝΘΟΣ: *(Με περηφάνια)* Τότε πλησίασε. Γονάτισε μπροστά στο ιερό σύμβολο.

(Ο υποψήφιος γονατίζει. Ο Τσακάλωφ σηκώνει το Ευαγγέλιο. Ο Νέος Φιλικός ακουμπά το ένα χέρι στο Ευαγγέλιο και το άλλο στην καρδιά του)

ΣΚΟΥΦΑΣ: Επανάλαβε μετά από εμένα με φωνή σταθερή. Ο όρκος αυτός δένει την ψυχή σου με την ελευθερία της Ελλάδας.

ΣΚΟΥΦΑΣ: Ορκίζομαι εις το όνομα της αληθείας και της δικαιοσύνης...

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: Ορκίζομαι εις το όνομα της αληθείας και της δικαιοσύνης...

ΣΚΟΥΦΑΣ: ...να φυλάξω μυστικόν απάτητον το όνομα της Εταιρείας...

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: ...να φυλάξω μυστικόν απάτητον το όνομα της Εταιρείας...

ΣΚΟΥΦΑΣ: ...και να εργαστώ με όλη μου τη δύναμη, μέχρι την τελευταία μου πνοή...

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: ...και να εργαστώ με όλη μου τη δύναμη, μέχρι την τελευταία μου πνοή...

ΣΚΟΥΦΑΣ: ...για την ελευθερία και την ανάσταση της πατρίδας μου.

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: ...για την ελευθερία και την ανάσταση της πατρίδας μου.

(Μικρή παύση. Όλοι χαμηλώνουν το χέρι με σεβασμό. Ο Τσακάλωφ αφήνει το Ευαγγέλιο)

ΤΣΑΚΑΛΩΦ: Από σήμερα, δεν είσαι πια μόνος. Είσαι κρίκος μιας μεγάλης αλυσίδας. Από σήμερα, έχεις μόνο έναν ιερό σκοπό.

ΞΑΝΘΟΣ: Την οργάνωση του Γένους και την τελική απελευθέρωση. Να είσαι προσεκτικός. Οι τοίχοι έχουν αυτιά.

(Μπαίνει ο Υψηλάντης. Όλοι τινάζονται όρθιοι σε στάση προσοχής)

ΣΚΟΥΦΑΣ: Στρατηγέ Υψηλάντη; Εσείς εδώ;

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Αδέρφια μου. Ήρθα από την αυλή του Τσάρου, αλλά η καρδιά μου χτυπάει εδώ, μαζί σας. Η ώρα που ονειρευτήκαμε έφτασε. Το αίμα των μαρτύρων μας ζητάει δικαίωση. Η Επανάσταση θα αρχίσει!

ΝΕΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ: *(Με ανυπομονησία)* Πότε, Στρατηγέ; Τα παλικάρια στα βουνά περιμένουν το σύνθημα. Τα όπλα είναι έτοιμα!

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Σύντομα. Πολύ σύντομα θα διαβούμε τον Προύθο. Να είστε έτοιμοι για τη μεγάλη θυσία. Δεν θα σταματήσουμε μέχρι να δούμε τη γαλανόλευκη να κυματίζει.

ΣΚΟΥΦΑΣ: Για την Αγία μας Πίστη!

ΞΑΝΘΟΣ: Για την πολύπαθη Ελευθερία!

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Για την Ελευθερία!

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: *(Υψώνει το χέρι)* Για την Ελλάδα!

ΟΛΟΙ ΔΥΝΑΤΑ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ!

(Φεύγουν όλοι από τη σκηνή εκτός από τον Υψηλάντη, ο οποίος παίρνει θέση στο κέντρο της σκηνής. Στέκεται ακίνητος. Πιάνει το σπαθί του. Οι αφηγητές στέκονται στα μικρόφωνα τους)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το σχέδιο της Φιλικής Εταιρείας είναι τολμηρό. Η Επανάσταση πρέπει να ξεσπάσει ταυτόχρονα. Στη Μολδοβλαχία... και στην Πελοπόννησο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης θα ξεκινήσει πρώτος. Πιστεύει πως οι Έλληνες θα ξεσηκωθούν παντού. Πως οι μεγάλες δυνάμεις θα βοηθήσουν. Πως η ελευθερία πλησιάζει.

(Ο Υψηλάντης σηκώνει αργά το σπαθί)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Φεβρουάριος 1821. Ο Υψηλάντης περνά τον ποταμό Προύθο και κηρύσσει την επανάσταση στη Μολδοβλαχία. Έλληνες φοιτητές αφήνουν τις σπουδές τους στην Ευρώπη κι έρχονται να πολεμήσουν στο πλευρό του. Συστήνουν τον Ιερό Λόχο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Όμως τα πράγματα δεν πάνε όπως τα περίμεναν. Οι σύμμαχοι δεν εμφανίζονται. Οι στρατιώτες είναι λίγοι.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ο Ιερός Λόχος πολεμά γενναία. Αλλά ηττάται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Η επανάσταση στη Μολδοβλαχία σβήνει γρήγορα.

(Ο Υψηλάντης χαμηλώνει αργά το σπαθί. Μένει ακίνητος για λίγο κοιτάζοντας το κοινό)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Ο στρατηγός δεν τα κατάφερε στη Μολδοβλαχία. Όμως... ο σπόρος έχει ήδη φυτευτεί.

(Ο Υψηλάντης αποχωρεί)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΤΑ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Στην Πελοπόννησο οι Έλληνες ετοιμάζονται. Κλέφτες. Αρματολοί. Κληρικοί. Λαός.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Μάρτιος 1821. Σε ένα μοναστήρι της Αχαΐας... θα δοθεί το σύνθημα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Αγία Λαύρα.

(Βγαίνοντας οι αφηγητές μεταφέρουν το τραπέζι στο πίσω μέρος της σκηνής)

ΣΚΕΤΣ 6: Η κήρυξη της Επανάστασης στην Αγία Λαύρα (2 αγόρια) [έχει αλλάξει]

(Μπαίνουν οι επόμενοι μαθητές -ο Παλαιών Πατρών Γερμανός και ένας αγωνιστής)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Δεσπότη... ήρθε η ώρα;

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: Η ώρα έφτασε. Δεν υπάρχει γυρισμός.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Οι Τούρκοι είναι πολλοί. Τα όπλα μας λίγα.

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: Μα η πίστη μας μεγάλη.

(Σιωπή)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Αν αποτύχουμε;

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: Τότε θα πεθάνουμε ελεύθεροι.

(Παύση. Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός απευθύνεται στο κοινό)

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: Σήμερα δεν είμαστε λίγοι. Σήμερα είμαστε ένας λαός. Ορκιστείτε!

(Όλοι βάζουν το χέρι στο στήθος)

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: Για του Χριστού την πίστη την αγία...

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Για του Χριστού την πίστη την αγία...

ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ: και της πατρίδος την ελευθερία!

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: και της πατρίδος την ελευθερία!

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Ελευθερία ή θάνατος!

ΟΛΟΙ: Ελευθερία ή θάνατος!

(Αποχωρούν, ακουμπώντας τη σημαία στην άκρη)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η Επανάσταση ξεκινά. Στην Πελοπόννησο οι Έλληνες σηκώνουν τα όπλα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Χρόνια σκλαβιάς έχουν γεμίσει οργή. Τώρα η οργή γίνεται αγώνας.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Μικρές ομάδες αγωνιστών χτυπούν τις τουρκικές φρουρές. Πόλεις και χωριά ελευθερώνονται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Καλάβρυτα. Βοστίτσα. Καλαμάτα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Για πρώτη φορά μετά από αιώνες οι Έλληνες νιώθουν πως η ελευθερία μπορεί να έρθει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Στην Καλαμάτα οι οπλαρχηγοί συγκεντρώνονται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Ανάμεσά τους ένας άνθρωπος που θα γίνει θρύλος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

(Στη σκηνή μπαίνουν 2 Έλληνες αγωνιστές. Κατευθύνονται στο "τείχος". Μιλούν έντονα λίγο πριν τη μάχη)

ΣΚΕΤΣ 7: Απελευθέρωση Καλαμάτας - 23 Μαρτίου 1821 (3 αγόρια + 1 Αγγελιοφόρος) [έχει αλλάξει]

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Οι Τούρκοι είναι μέσα στην πόλη. Φρουρά δυνατή.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Είμαστε έτοιμοι;

(Μπαίνει ο Κολοκοτρώνης)

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Κανείς δεν είναι έτοιμος για πόλεμο. Αλλά η ώρα ήρθε.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Αν νικήσουμε;

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Θα είναι η αρχή.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Κι αν χάσουμε;

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Δε θα χάσουμε. (Αποφασιστικά. Οι αγωνιστές χαμογελούν σίγουροι)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Πολεμάμε για τη γη μας.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Για τα παιδιά μας.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Για την ελευθερία.

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Σήμερα η Καλαμάτα θα γίνει δική μας. (Σηκώνει το σπαθί) Εμπρός!

(Οι αγωνιστές φεύγουν εκτός σκηνής. Μπαίνει ένας αγγελιοφόρος. Κατευθύνεται στο δεξί μικρόφωνο. Μιλά λαχανιασμένος κοιτώντας το κοινό. Ο Κολοκοτρώνης πηγαίνει στο κεντρικό μικρόφωνο. Σηκώνει το σπαθί του ψηλά)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Παραδόθηκαν! Η Καλαμάτα είναι ελεύθερη. Στους Αγίους Αποστόλους έγινε δοξολογία. Έπρεπε να βλέπατε τους αρχηγούς μας. Ο Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς, ο Παπαφλέσσας, οι Μαυρομιχαλαίοι, όλοι περήφανοι ύψωσαν τα λάβαρα, τις σημαίες μας. Κι ο δεσπότης τις ευλόγησε. Για τη νίκη. Για τη λευτεριά!

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Αυτό είναι μόνο η αρχή. Ο δρόμος είναι μακρύς. Ελευθερία ή Θάνατος!

(Φεύγει ο αγγελιοφόρος από τη σκηνή. Τον ακολουθεί ο Κολοκοτρώνης. Μπαίνουν οι Αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η Επανάσταση εξαπλώνεται. Όμως ο αγώνας δεν είναι εύκολος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Στη Ρούμελη, οι Έλληνες είναι λιγότεροι. Τα τουρκικά στρατεύματα πλησιάζουν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Στην Αλαμάνα, λίγοι αγωνιστές στέκονται απέναντι σε χιλιάδες στρατιώτες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Αρχηγός τους ένας νέος οπλαρχηγός.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Μοναχός κάποτε. Πολεμιστής τώρα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Το όνομά του: Αθανάσιος Διάκος.

(Μπαίνουν ο Διάκος και ένας οπλαρχηγός. Οι αγωνιστές συζητούν πριν τη μάχη)

ΑΛΛΑΓΗ ΑΦΗΓΗΤΩΝ

ΣΚΕΤΣ 8: Η θυσία του Αθανάσιου Διάκου (2 αγόρια)

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Είναι πολλοί... Πάρα πολλοί. Δεν θα αντέξουμε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ: Θα αντέξουμε όσο μπορούμε.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Καπετάνιε... να φύγουμε όσο είναι νωρίς.

ΔΙΑΚΟΣ: Και να αφήσουμε τη Ρούμελη; Πίσω από εμάς είναι χωριά. Οικογένειες.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Τότε θα μείνουμε μαζί σου.

ΔΙΑΚΟΣ: Όποιος θέλει, ας φύγει. Δεν θα τον πω δειλό.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ (Κοιτά δεξιά και αριστερά): Κανείς δεν φεύγει.

ΔΙΑΚΟΣ: Τότε σήμερα θα γράψουμε ιστορία.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Καπετάνιε, έχουμε περικυκλωθεί!

ΔΙΑΚΟΣ (φωνάζει): Πολεμήστε μέχρι τέλους!

(Ο Διάκος έρχεται στο κέντρο. Σηκώνει το σπαθί του. Ο Αγωνιστής πηγαίνει στο μικρόφωνο στα δεξιά του)

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Τον πιάσανε τον Διάκο. Του πρότειναν να αλλαξοπιστήσει. Αυτός αρνήθηκε. Τον σκότωσαν οι Τούρκοι και γύρω του έστησαν χορό.

ΔΙΑΚΟΣ (κατεβάζει το σπαθί του): Για δεσ καιρό που διάλεξε ο Χάρος να με πάρει... τώρα που ανθίζουν τα κλαδιά και βγάζει η γης χορτάρι.

(Φεύγουν από τη σκηνή. Έρχονται στα μικρόφωνα οι αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Ο Αθανάσιος Διάκος έπεσε. Μα ο αγώνας δεν τελείωσε.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το αίμα του έγινε υπόσχεση. Ότι η Επανάσταση δεν θα σταματήσει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Οι Τούρκοι πιστεύουν πως η Ρούμελη λύγισε.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Όμως κάνουν λάθος.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Λίγο πιο πέρα, σε ένα μικρό χάνι...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ένας άλλος οπλαρχηγός ετοιμάζεται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Δεν θα πολεμήσει με πλήθος. Θα πολεμήσει με μυαλό.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το όνομά του;

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Οδυσσέας Ανδρούτσος.

ΣΚΕΤΣ 9: Το χάνι της Γραβιάς (3 αγόρια + Αγγελιοφόρος) [Έχει αλλάξει]

(Οι αφηγητές στήνουν το τραπέζι στο κέντρο. Μπαίνουν ο Οδυσσέας Ανδρούτσος με 1 αγωνιστή. Κρατούν όπλα και κοιτούν προς τον δρόμο)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Οι Τούρκοι έρχονται πολλοί. Χιλιάδες. Κι εμείς... λίγοι.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Καπετάνιε... να φύγουμε! Δεν θα αντέξουμε.

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: (σταθερά) Θα φύγουμε μόνο σαν εκδικηθώ για τον Διάκο.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Τι θα κάνουμε;

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: Θα κλειστούμε στο χάνι. Εκεί μέσα. Θα πολεμήσουμε από τα παράθυρα.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Μα είμαστε λίγοι και οι Τούρκοι πολλοί!

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: Δεν μετριάται η νίκη με το πλήθος. Μετριάται με την ψυχή.

(Οι αγωνιστές κοιτάζονται μεταξύ τους.)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Μαζί σου, καπετάνιε.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 2: Μέχρι το τέλος.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1: Για την ελευθερία.

(Παύση)

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: Μα κάντε ησυχία. Τι φωνάζουν;

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ Α: Να παραδοθούμε. Μας έχουν περικυκλώσει, λέει.

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: *(Γελάει. Φωνάζει προς τα έξω)* Ελάτε να μας πιάσετε! *(Στρέφεται στους άντρες του.)* Σήμερα... πολεμάμε για τους πεθαμένους μας.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Για την πατρίδα!

(Οι αγωνιστές παίρνουν θέσεις μάχης γύρω από το “τείχος”. Ο Ανδρούτσος πηγαίνει στο κέντρο της σκηνης. Σηκώνει ψηλά το όπλο του)

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ: «Η λευτεριά δε χαρίζεται. Παίρνεται με τα όπλα!»

(Μπαίνει στη σκηνή ένας αγγελιοφόρος)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: 800 στρατιώτες έχασε ο Ομέρ Βρυώνης στο χάνι. Εμείς μόνο 6. Το ξημέρωμα ο Οδυσσέας και τα παλικάρια του το έσκασαν κρυφά.

(Βγαίνουν όλοι εκτός σκηνης)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η νίκη στο Χάνι της Γραβιάς δίνει κουράγιο στους Έλληνες. Οι επαναστάτες πιστεύουν πως μπορούν να νικήσουν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Στην Πελοπόννησο, ο αγώνας δυναμώνει. Πόλεις ελευθερώνονται. Οι Έλληνες οργανώνονται. Όμως η καρδιά της τουρκικής διοίκησης χτυπά ακόμη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Στην Τριπολιτσά. Εκεί βρίσκεται η ισχυρότερη τουρκική δύναμη στην Πελοπόννησο. Εκεί βρίσκονται στρατιώτες, αξιωματούχοι και πλούτη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Αν πέσει η Τριπολιτσά... η Πελοπόννησος θα είναι ελεύθερη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Επικεφαλής των Ελλήνων: ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Μαζί τους μια γυναίκα. Η Σταυριάνα Σάββαινα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Καλοκαίρι του 1821. Οι Έλληνες πολιορκούν την πόλη. Μήνες ολόκληρους. Πείνα. Φόβος. Αγωνία. Και ύστερα... έρχεται η ώρα της μεγάλης σύγκρουσης.

ΣΚΕΤΣ 10: Η άλωση της Τριπολιτσάς (1821) (2 αγόρια + 1 κορίτσι) [έχει αλλάξει]

(Οι αφηγητές φεύγουν από τη σκηνή. Μπαίνει μία γυναίκα ντυμένη με αντρικά ρούχα. Η Σταυριάνα Σάββαινα. Ανεβαίνει στο κεντρικό μικρόφωνο)

ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ ΣΑΒΒΑΙΝΑ (κορίτσι): Μη με κοιτάτε που έκοψα τα μαλλιά μου και ζώστηκα τα όπλα. Όταν έχασα τον άντρα μου, η καρδιά μου έγινε πέτρα Μανιάτικη. Δεν ήθελα να κλαίω στις γωνιές και να μοιρολογώ. Ήθελα να δω το αίμα εκείνων που μας μαύρισαν τη ζωή. Πήγα στο Βαλτέτσι, πήγα στην Τριπολιτσά, περπάτησα πλάι στους άντρες και δεν λύγισα ούτε σε μια ανηφόρα. Με φώναζαν "Σάββαινα", μα μέσα στη μάχη ήμουν ένας στρατιώτης δίχως όνομα. Η φουστανέλα μου λάσπωσε, το πρόσωπό μου κάηκε απ' τον ήλιο, μα η ψυχή μου καθάρισε. Δεν ζήτησα δόξα, μόνο μια σπιθαμή γης ελεύθερη για να θάψω τους νεκρούς μου και να σταθώ όρθια.

(Μπαίνουν ο Κολοκοτρώνης με 1 αγωνιστή. Στέκονται δίπλα στη Σάββαινα στο πλάι του "τείχους", σαν σε στρατόπεδο)

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Μήνες τώρα πολιορκούμε την Τριπολιτσά. Κουραστήκατε... το ξέρω.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ Α: Καπετάνιε, οι άντρες πεινούν. Τα μπαρούτια λιγοστεύουν.

ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ ΣΑΒΒΑΙΝΑ (κορίτσι): Κι όμως... δεν θέλουμε να φύγουμε. Θέλουμε να τελειώσει.

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Θα τελειώσει. Η Τριπολιτσά πρέπει να πέσει. Εδώ χτυπά η καρδιά της τυραννίας.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ Α: Αν πέσει η πόλη... η Πελοπόννησος θα ελευθερωθεί.

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Γι' αυτό είμαστε εδώ. Για την πατρίδα.

ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ ΣΑΒΒΑΙΝΑ (κορίτσι): Καπετάνιε! Οι πύλες ανοίγουν! Οι Τούρκοι δεν αντέχουν άλλο!

(Αναστάτωση)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ Α: Ήρθε η ώρα!

ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ ΣΑΒΒΑΙΝΑ (κορίτσι): Μπαίνουμε στην πόλη!

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: *(φωνάζει)* Για την ελευθερία.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Για την ελευθερία!

(Σάββαινα και Αγωνιστής φεύγουν από τη σκηνή. Ανεβαίνει ο Κολοκοτρώνης στο κέντρο και σηκώνει ψηλά το σπαθί του)

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: «Μία φορά βαπτιστήκαμε με το λάδι... βαπτιζόμαστε και μία με το αίμα, για την ελευθερία της πατρίδας μας!»

(Βγαίνει από τη σκηνή)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: 10 ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ

(Μπαίνουν οι αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η Τριπολιτσά πέφτει. Η Πελοπόννησος περνά στα χέρια των Ελλήνων.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Οι νίκες δίνουν θάρρος. Ο αγώνας δυναμώνει στη στεριά και στη θάλασσα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Όμως ο πόλεμος δεν έχει τελειώσει. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία παραμένει ισχυρή. Στέλνει στρατό και στόλο για να καταπνίξει την επανάσταση. Τον Μάρτιο του 1822 ο τουρκικός στόλος καταστρέφει τη Χίο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Το αίμα τρέχει ποτάμι στο νησί. Οι Έλληνες δεν έχουν μεγάλα καράβια. Όμως, έχουν άξιους ναυτικούς.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ένας καπετάνιος ξεχωρίζει. Από τα Ψαρά.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Το όνομά του: Κωνσταντίνος Κανάρης.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Τον Ιούνιο ο Κανάρης θέλει να εκδικηθεί για την καταστροφή της Χίου. Στο λιμάνι της Χίου. Οι Τούρκοι γιορτάζουν το Μπαϊράμι. Στο μεγαλύτερο καράβι τους βρίσκονται 2.000 ναύτες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Κανείς δεν φαντάζεται τι πλησιάζει μέσα στο σκοτάδι...

*(Οι αφηγητές βγαίνουν από τη σκηνή και τοποθετούν το καράβι. Στη σκηνή μπαίνουν ο Κανάρης και ένας ναύτης. Στέκονται χαμηλά, σαν μέσα σε μικρό πλοιάριο. **Ήχος θάλασσας**)*

ΣΚΕΤΣ 11: Ο Κανάρης και η ναυαρχίδα (1822) (2 αγόρια)

ΚΑΝΑΡΗΣ: Σιγά... χωρίς θόρυβο. Να μη μας αντιληφθούν.

ΝΑΥΤΗΣ: Καπετάνιε... η τουρκική ναυαρχίδα είναι γεμάτη στρατιώτες και κανόνια. Αν μας δουν... χαθήκαμε.

ΚΑΝΑΡΗΣ: Αν δεν το κάνουμε, θα χαθεί η Ελλάδα. Η Χίος καίγεται. Οι άνθρωποι σφαγιάστηκαν. Δεν ξεχνάμε.

ΝΑΥΤΗΣ: Το πυρπολικό είναι έτοιμο. Μόλις δώσεις το σύνθημα.

ΚΑΝΑΡΗΣ: Θα πλησιάσουμε αθόρυβα. Θα δέσουμε στη ναυαρχίδα. Θα ανάψουμε το φιτίλι και θα φύγουμε γρήγορα.

ΝΑΥΤΗΣ: Κι αν δεν προλάβουμε;

ΚΑΝΑΡΗΣ: (ήρεμα) Θα προλάβουμε. Γιατί πολεμάμε για την πατρίδα.

ΝΑΥΤΗΣ: Δέσαμε, καπετάνιε!

ΚΑΝΑΡΗΣ: Άναψε το φιτίλι!

(Ο ναύτης σκύβει, κάνει κίνηση σαν να ανάβει)

ΝΑΥΤΗΣ: Έτοιμο!

ΚΑΝΑΡΗΣ: Φεύγουμε! Γρήγορα!

(Ο Κανάρης πηγαίνει από την άλλη μεριά της βάρκας, για να δείξει ότι επιστρέφουν στο πλοίο τους)

ΝΑΥΤΗΣ: Καπετάνιε... Καίγεται! Τους ακούς που φωνάζουν;

(Όλοι κοιτούν. Ο Κανάρης βγάζει το κόκκινο μαντήλι από τον λαιμό του. Το σηκώνει ψηλά και φωνάζει)

ΚΑΝΑΡΗΣ: (δυνατά) Για την Χίο!

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΜΑΖΙ: Ζήτω η ελευθερία!

(Φεύγουν από τη σκηνή. Οι αφηγητές μετακινούν το καράβι. Πηγαίνουν στα μικρόφωνα)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η ναυαρχίδα καταστρέφεται. Ο τουρκικός στόλος φοβάται. Οι Τούρκοι δεν είναι πια ανίκητοι στη θάλασσα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το 1822 και το 1823 οι Έλληνες κρατούν τις θέσεις τους. Μα η Οθωμανική Αυτοκρατορία ετοιμάζει μεγάλη αντεπίθεση. Ο Σουλτάνος στέλνει στην Πελοπόννησο τον Δράμαλη με 18.000 στρατιώτες.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Ο Κολοκοτρώνης όμως τους περιμένει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Καλοκαίρι του 1822. Στενά των Δερβενακίων.

(Οι αφηγητές κάνουν στην άκρη. Μπαίνουν στη σκηνή ο Κολοκοτρώνης και 1 οπλαρχηγός. Επθεωρούν την περιοχή)

ΣΚΕΤΣ 12: Τα Δερβενάκια (1822) (2 αγόρια + 1 Αγγελιοφόρος-κορίτσι)

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: (κοιτάζει τα στενά) Εδώ θα περάσουν. Δεν έχουν άλλη στράτα. Και εδώ... εδώ θα τους περιμένουμε.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Είναι πολλοί, αρχηγέ. Στρατός κανονικός. Κανόνια, άλογα...

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Δεν μετριούνται οι μάχες με τα κεφάλια. Μετριούνται με την ψυχή. (στρέφεται στους άντρες) Θα τους αφήσουμε να μπουν βαθιά. Να διψάσουν. Να κουρασθούν. Και τότε... χτυπάμε.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ: Και αν ξεφύγουν;

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: Δεν θα ξεφύγουν. Τα βουνά είναι με το μέρος μας.

(Μπαίνει στη σκηνή ένας αγγελιοφόρος. Ο Κολοκοτρώνης πηγαίνει στο κέντρο. Σηκώνει ψηλά το σπαθί του)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Δύσκολο να σας περιγράψω τι έγινε. Ήταν 18.000, ο κάμπος γέμισε από αυτούς. Εμείς μόνο 2.500. Αλλά εκεί που τους περιμέναμε, στο στενό που διάλεξε ο Γέρος ήταν αδύνατο να περάσουν. Τους χτυπήσαμε απ' όλες τις πλευρές. Έχασαν στρατό, ζώα, περιουσίες. Ο Δράμαλης πέθανε από τη λύπη του.

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: (κατεβάζει το σπαθί του) «Ο Θεός σήμερα υπέγραψε την ελευθερία της Ελλάδας και δεν παίρνει πίσω την υπογραφή Του!»

(Αποχωρούν και οι δύο από τη σκηνή, πρώτα ο Αγγελιοφόρος και μετά ο Κολοκοτρώνης. Στο μικρόφωνο ανεβαίνουν οι αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η νίκη στα Δερβενάκια δίνει ανάσα στην Επανάσταση. Οι Έλληνες κρατούν την Πελοπόννησο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Όμως τα χρόνια περνούν και ο αγώνας γίνεται πιο δύσκολος. Διχόνειες ξεσπούν ανάμεσα στους Έλληνες. Η δύναμή τους μειώνεται.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Η Οθωμανική Αυτοκρατορία ζητά βοήθεια και τη βρίσκει από την Αίγυπτο. Ο Ιμπραήμ πασάς φτάνει στην Πελοπόννησο με οργανωμένο στρατό.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Πόλεις καίγονται. Χωριά καταστρέφονται. Οι Έλληνες υποχωρούν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Μα ένας άνθρωπος αποφασίζει να σταθεί απέναντί του. Ο Παπαφλέσσας.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Μάιος 1825. Μανιάκι Μεσσηνίας. Με λίγους άντρες απέναντι σε χιλιάδες. Ξέρει πως η μάχη είναι άνιση. Κι όμως... δεν υποχωρεί.

(Στη σκηνή ο Παπαφλέσσας με 2 αγωνιστές)

ΣΚΕΤΣ 13: Το Μανιάκι (1825) (2 αγόρια + 1 Αγγελιοφόρος-κορίτσι)

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: *(Κοιτάζει ανήσυχια προς το βάθος της σκηνής, σκουπίζοντας τον ιδρώτα του)* Καπετάνιε... κοίτα κάτω στον κάμπο. Η σκόνη από το ιππικό του Ιμπραήμ έχει σκεπάσει τον ήλιο. Είναι χιλιάδες, Παπαφλέσσα. Κι εμείς... μείναμε ελάχιστοι. Οι περισσότεροι φοβήθηκαν κι έφυγαν. Πώς θα σταθούμε μπροστά σε τέτοιο ασκέρι;

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ: *(Με ηρεμία, καθαρίζοντας το σπαθί του)* Τους βλέπω, παιδί μου. Ο Ιμπραήμ φέρνει μαζί του το σκοτάδι. Αλλά εμείς δεν ήρθαμε εδώ για να μετρήσουμε κεφάλια. Δεν ήρθαμε για να νικήσουμε με τη δύναμη των όπλων. Ήρθαμε για να σταθούμε όρθιοι, σαν βράχοι, εκεί που μας κάλεσε η μοίρα.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Μα είναι κρίμα να χαθούν τόσα παλικάρια! Αν υποχωρήσουμε τώρα στα βουνά, ίσως μπορέσουμε να πολεμήσουμε μια άλλη μέρα. Εδώ, αν μείνουμε, ο θάνατος είναι σίγουρος.

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ: *(Τον πιάνει από τον ώμο)* Αν κάνουμε πίσω σήμερα, ο Ιμπραήμ θα περάσει σαν πυρκαγιά και θα κάψει όλη την Ελλάδα. Θα σβήσει την Επανάσταση πριν προλάβει να θεριέψει. Εδώ, στο Μανιάκι, θα τον καθυστερήσουμε. Θα του δείξουμε πως η λευτεριά δεν παραδίδεται, ακόμα κι όταν οι ελπίδες λιγοστεύουν. Προτιμάς να ζήσεις κρυμμένος ή να πεθάνεις για να ζήσει η πατρίδα;

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: *(Μετά από μια παύση)* Έχεις δίκιο, Καπετάνιε. Η θέση μου είναι δίπλα σου. Συγχώρα με για τον φόβο μου... *(κατεβάζει το κεφάλι)*

(Ο Παπαφλέσσας ανεβαίνει στο κέντρο. Σηκώνει το σπαθί του ψηλά)

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ: *(Με βροντερή φωνή)* Σταθείτε ακλόνητοι! Σήμερα δεν πεθαίνουμε... Σήμερα γεννιόμαστε στη μνήμη του Γένους! Σήμερα θα δείξουμε πώς πεθαίνουν οι ελεύθεροι!

(Μπαίνει η Αγγελιοφόρος αργά)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Μην καρτεράτε πα... Τα νέα είναι βαριά σαν την πέτρα. Στο Μανιάκι η γη βράφηκε κόκκινη. Ο Παπαφλέσσας και τα παλικάρια του έπεσαν μέχρι τον τελευταίο. Πάλεψαν σαν λιοντάρια μέσα στα ταμπούρια τους.

(Μικρή παύση)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Ακόμα κι ο εχθρός, ο Ιμπραήμ, στάθηκε με δέος μπροστά στο νεκρό κορμί του Παπά. Ζήτησε να τον πλύνουν και να τον δέσουν όρθιο σε ένα δέντρο. Τον κοίταξε στα μάτια και, συγκινημένος από την παλικαριά του, τον φίλησε στο μέτωπο. «Αν είχε η Ελλάδα κι άλλους τέτοιους», είπε, «δεν θα την πατούσαμε ποτέ».

(Παύση – Η φωνή της γίνεται πιο δυνατή και ελπιδοφόρα)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Το Μανιάκι χάθηκε, μα ο Παπαφλέσσας έγινε φλόγα που δεν σβήνει. Μην κλαίτε για τους ήρωες. Τέτοιοι θάνατοι δεν φέρνουν λύπη, ανασταίνουν την πατρίδα και δίνουν κουράγιο στους ζωντανούς!

(Φεύγουν από τη σκηνή. Έρχονται στα μικρόφωνα οι Αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Μετά τη θυσία του Παπαφλέσσα, ο Ιμπραήμ προχωρά στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. Μια πόλη όμως αντιστέκεται. Μια πόλη που γίνεται σύμβολο ελευθερίας. Το Μεσολόγγι.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Νύχτα 10 Απριλίου 1826. Οι πολιορκημένοι ετοιμάζονται.

(Οι μαθητές που μπαίνουν -5κορίτσια- είναι πολιορκημένες Μεσολογγίτισσες. Οι 4 μιλούν, η μία περιμένει για τον μονόλογο στο τέλος)

ΣΚΕΤΣ 14: Η Έξοδος του Μεσολογγίου (1826) (5 κορίτσια)

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 1: (Δεν έχουμε πα τρόφιμα... ούτε νερό. Η λίμνη είναι δίπλα μας, μα ο εχθρός την έχει φράξει με το αίμα.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 2: Τα παιδιά πεινούν. Τα βλέπω να μαραίνονται στα χέρια μας σαν κομμένα λουλούδια. Πόσο θα αντέξουμε ακόμη;

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 3: Ο Ιμπραήμ και ο Κιουταχής μας έχουν περικυκλώσει με χιλιάδες στρατό. Πιστεύουν πως θα λυγίσουμε. Μα δεν θα παραδοθούμε. Ποτέ!

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 4: Ακούστε... Οι καπεταναίοι πήραν απόφαση. Απόψε είναι η μεγάλη μέρα.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 1: Τι θες να πεις; Τι θα γίνει απόψε;

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 2: Απόψε θα κάνουμε Έξοδο. Όλοι μαζί. Με το σκοτάδι για σύμμαχο.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 3: Μαζί με τα παιδιά; Στο στόμα του λύκου; Πώς θα τα καταφέρουμε;

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 4: Μαζί. Όλες μαζί! Καλύτερα μια σφαίρα στο στήθος, παρά η αλυσίδα στο λαιμό. Για την ελευθερία!

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 1: Αν ζήσουμε, θα ζήσουμε ελεύθερες.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 2: Κι αν πεθάνουμε... θα πεθάνουμε για την Ελλάδα.

(Οι 4 γυναίκες μένουν στο πίσω μέρος της σκηνής. Η Μεσολογγίτισσα 5 ανεβαίνει στο κέντρο της σκηνής. Εκφωνεί τον εξής μονόλογο)

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΑ 5: Είμαστε οι σκιές του Μεσολογγίου. Έναν χρόνο τώρα, τρώμε δέρματα και πίκρα. Τα χέρια μας, που κάποτε ζύμωναν ψωμί, κουβάλησαν πέτρες για να κλείσουν τις τρύπες στα τείχη. Τα μάτια μας δεν έχουν άλλα δάκρυα, στέγνωσαν από τον καπνό των κανονιών. Όταν ήρθε η ώρα της Εξόδου, δεν μείναμε πίσω. Ντυθήκαμε με τα ρούχα των ανδρών μας, πιάσαμε τα γιαταγάνια και σταυρώσαμε τα στήθη μας. Αν είναι να πεθάνουμε, θα πεθάνουμε στο δρόμο για τη λευτεριά, ανάμεσα στις λιμνοθάλασσες. Το Μεσολόγγι δεν έπεσε από τον εχθρό, έπεσε από την πείνα, μα οι ψυχές μας βγήκαν αλώβητες μέσα από τις φλόγες.

(Οι γυναίκες αποχωρούν σιγά-σιγά)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η θυσία του Μεσολογγίου συγκλονίζει όλη την Ευρώπη. Ποιητές και καλλιτέχνες εμπνέονται από τον αγώνα των Ελλήνων.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Ένας ποιητής αφιερώνει ολόκληρη τη ζωή του σε αυτή τη θυσία. Ο Διονύσιος Σολωμός.

(Οι αφηγητές Α και Β τοποθετούν μπροστά στο “τείχος” ένα σκαμνί. Στη συνέχεια βγαίνουν από τη σκηνή. Μπαίνει ο Διονύσιος Σολωμός όση ώρα ο Αφηγητής Γ λέει τα παρακάτω λόγια)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Μ' ένα καράβι από τη Βενετία γύρισε στην Ελλάδα, στη Ζάκυνθο, στο νησί του. Ξαναβρήκε τα πρόσωπα, τα χρώματα, τις μυρωδιές, το πατρικό του, αλλά δεν ήξερε τη γλώσσα. Ήθελε να τραγουδήσει την Επανάσταση, αλλά δεν ήξερε τη γλώσσα της μάνας του. Άρχισε τότε να τριγυρίζει στις γειτονιές, στα ψαροχώρια καταγράφοντας λέξεις που άκουγες και πληρώνοντας κάθε λέξη που δεν ήξερε. Η φήμη έτρεξε παντού: ο ποιητής αγοράζει λέξεις. Από τότε όπου πήγαινε μαζεύονταν φτωχοί απ' όλο το νησί πολιορκώντας τον, για να του πουλήσουν λέξεις.

(Ο Σολωμός κάθεται στο σκαμνί. Μονολογεί)

ΣΚΕΤΣ 15: Ο Διονύσιος Σολωμός στη Ζάκυνθο (1826) (1 αγόρι + 1 κορίτσι)

ΣΟΛΩΜΟΣ: Άβυσσο, μοσκοβολισμένη, δροσιά, ουρανός, κύμα, λίμνη...

(Μπαίνει μία κοπέλα)

ΖΑΚΥΝΘΙΝΗ: Αλαφροΐσκιωτε...

ΣΟΛΩΜΟΣ: Αλαφροΐσκιωτε

ΖΑΚΥΝΘΙΝΗ: Αλαφροΐσκιωτε καλέ, πες μου απόψε τι είδες;

ΣΟΛΩΜΟΣ: Νύχτα γεμάτη θάματα, νύχτα σπαρμένη μάγια...

(Μικρή παύση. Ο Σολωμός βγάζει και της δίνει ένα νόμισμα. Η κοπέλα το παίρνει και φεύγει. Ο Σολωμός βγάζει το μολύβι του και σημειώνει τη λέξη)

ΣΟΛΩΜΟΣ: Αλαφροΐσκιωτος!

(Ο Σολωμός πηγαίνει στο κεντρικό μικρόφωνο. Μπαίνει ο Αφηγητής Γ)

ΖΑΚΥΝΘΙΝΗ: Έτσι έγραψε τον “Ύμνο στην Ελευθερία”.

ΣΟΛΩΜΟΣ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν Κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴν γῆ.

Ἄπ’ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαίρε, ὦ χαίρε, Ἐλευθερία!

(Ο Σολωμός βγαίνει από τη σκηνή. Έρχονται οι αφηγητές)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Βέβαια έγραψε κι άλλα ποιήματα. Κι ένα μεγάλο, ατελείωτο. Το ονόμασε “Ελεύθεροι Πολιορκημένοι”. Μιλούσε για τους ελεύθερους πολιορκημένους του Μεσολογγίου. Όλη την υπόλοιπη ζωή του προσπαθούσε να το τελειώσει. Αλλά δεν πρόλαβε. Του λείπανε λέξεις.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Η ποίηση του Σολωμού γίνεται η φωνή της Ελλάδας. Και ο αγώνας συνεχίζεται... μέχρι την ελευθερία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Και η φωνή της Ελλάδας ακούστηκε σε όλη την Ευρώπη. Οι λαοί θαύμασαν το θάρρος των Ελλήνων και άρχισαν να πιέζουν τους ηγεμόνες τους να βοηθήσουν.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Η επανάσταση όμως είχε εξαντλήσει τις δυνάμεις της. Οι εμφύλιες διαμάχες και οι επιθέσεις του Ιμπραήμ είχαν φέρει τον αγώνα σε δύσκολη θέση.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Τότε οι Μεγάλες Δυνάμεις της Ευρώπης αποφάσισαν να επέμβουν. Στόχος τους να σταματήσουν τη σφαγή και να δώσουν λύση στο ελληνικό ζήτημα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Το 1827 οι στόλοι της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας συναντήθηκαν στο Ναυαρίνο. Εκεί θα δοθεί μια ναυμαχία που θα αλλάξει την πορεία της ιστορίας.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Μια σπίθα μόνο έφτανε για να ανάψει η φωτιά. Ένας τυχαίος πυροβολισμός από τουρκικό πυροπολικό γίνεται η αφορμή. Τα κανόνια παίρνουν το λόγο και η θάλασσα του Ναβαρίνου γίνεται μέσα σε λίγα λεπτά μια πύρινη κόλαση.

ΣΚΕΤΣ 16: Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (1827) (Αγγελιοφόρος-κορίτσι)

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ: Αδέλφια, ακούστε! Το Ναυαρίνο κάηκε! Η θάλασσα της Πύλου έγινε μια πύρινη κόλαση και κατάπιε τον στόλο του εχθρού!

Είδαμε τις ναυαρχίδες των ξένων —Άγγλων, Γάλλων και Ρώσων— να μπαίνουν στον κόλπο σαν θεριά. Μέσα σε λίγη ώρα, ο ήλιος χάθηκε από τους καπνούς και το βουητό των κανονιών έσκιζε τα σωθικά μας. Τα καράβια του Ιμπραήμ τσακίστηκαν, βούλιαξαν, έγιναν συντρίμια στο βυθό!

(Υψώνει το χέρι)

Τέλειωσε! Ο στόλος που μας κρατούσε σκλάβους δεν υπάρχει πια. Ο δρόμος για τη λευτεριά άνοιξε διάπλατα. Σήμερα, η θάλασσα γράφει το τέλος της σκλαβιάς μας. Νικήσαμε!

(Ο Αγγελιοφόρος του Ναυαρίνου παραμένει στη σκηνή σε μια άκρη. Οι Αφηγητές μιλούν από τα μικρόφωνα, ενώ οι ήρωες μπαίνουν ένας-ένας αργά και παίρνουν τη θέση τους πίσω από τους Αφηγητές για την υπόκλιση).

(Οι Αφηγητές διαβάζουν αργά. Όλοι οι ήρωες μπαίνουν στη σκηνή ένας-ένας)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Έτσι γράφτηκε η ιστορία μας. Με αίμα, με φωτιά και με πίστη που δεν λύγισε ποτέ.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Από το σκοτάδι της Άλωσης, μέχρι το φως του Ναβαρίνου, ο δρόμος ήταν μακρύς. Τετρακόσια χρόνια προσημονής έγιναν ένας όρκος ιερός.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Οι ήρωες του '21 δεν είχαν τίποτα, παρά μόνο την πίστη τους. Κι όμως, έκαναν το ακατόρθωτο: έκαναν τη σκλαβιά ελευθερία και τον θάνατο αθανασία.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Α: Οι ήρωές μας δεν είναι ονόματα σε βιβλία. Είναι η ανάσα αυτού του τόπου. Είναι το "Ελευθερία ή Θάνατος" που αντηχεί ακόμα στις κορφές των βουνών και στα κύματα του Αιγαίου.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Β: Σήμερα, η φλόγα τους δεν καίει πια στα μπουρλότα και στα καριοφίλια. Καίει μέσα στις δικές μας καρδιές.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ Γ: Γιατί η Ελλάδα είναι η υπόσχεση που έδωσαν εκείνοι... και το χρέος που κρατάμε εμείς.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ (Ηρωες και Αφηγητές - Δυνατά): Ζήτω η Ελευθερία! Ζήτω η Ελλάδα!

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΝΑ 'ΤΑΝΕ ΤΟ 21

(Υποκλίνονται όλοι με σειρά)